

BRAJAN HERBERT
KEVIN DŽ. ANDERSON

LEGENDE
DINE

PRVI DEO
BATLERIJSKI
DŽIHAD

S engleskog prevela
Zvezdana Šelmić

**Čarobna
knjiga**

*Našim agentima
Robertu Gotlibu i Metu Bjaleru
iz Trident medija grupe,
koji su videli potencijal ovog projekta na samom početku
i čiji entuzijizam nam je pomogao da uspemo u njemu*

Piše princeza Irulan:

Svaki istinski proučavalac mora shvatiti da istorija nema početak. Bez obzira na to odakle počinje neka priča, uvek postoje raniji heroji i ranije tragedije.

Da bi se mogao razumeti Muad'Dib ili trenutni džihad koji je usledio posle zbacivanja mog oca, cara Šadama IV, prvo treba razumeti protiv čega se borimo. Prema tome, pogledajte više od deset hiljada godina unazad, deset milenijuma pre rođenja Pola Atreida.

Tamo možemo videti osnivanje carstva, kako je car ustao iz pepela Korinske bitke i ujediniio izmučene ostatke čovečanstva. Bavićemo se najstarijim zapisima, čak mitovima o Dini, iz vremena Velike pobune, poznatije pod nazivom Batlerijski džihad.

Užasan rat protiv mašina koje misle bio je trenutak nastanka našeg političko-trgovačkog svemira. Saslušajte me i ispričaću vam priču o slobodnim ljudima koji su se pobunili protiv vladavine robota, kompjutera i sajmeke. Uočite osnovu velike izdaje koja je dovela do smrtnog neprijateljstva između kuća Atreida i Harkonena, žestoke zavade koja traje do današnjeg dana. Saznajte korene iz kojih su nastali sestrinstvo benegeseritkinja, Svemirski esnaf i njihovi navigatori, majstori mača s Ginaza, Sučka medicinska škola i mentati. Budite svedoci života potlačenih zensuni lotalica koje su stigle na pustinjski svet Arakis i tu postale naši najbolji vojnici, Slobodnjaci.

Takvi događaji doveli su do rođenja i života Muad'Diba.

***

Mnogo pre Muad'Diba, u poslednjim danima Starog carstva, čovečanstvo je izgubilo pokretačku energiju. Zemaljska civilizacija se širila među zvezdama, ali postala je troma. Zbog premalo ambicija većina ljudi je prepustila obavljanje svakodnevnih poslova mašinama, koje su to lepo, efikasno radile. Ljudi su postepeno prestali da misle, da sanjaju... i da zaista žive.

Onda se pojavio čovek iz dalekog sistema Talim, vizionar koji je uzeo sebi ime Tlalok po drevnom bogu kiše. Govorio je bezvoljnim masama, pokušavao je da probudi u njima ljudski duh, ali bez uspeha. Samo je nekoliko neprilagođenih razumelo Tlalokovu poruku.

Ti novi mislioci susreli su se u tajnosti i razgovarali o tome kako bi promenili carstvo ako bi uspeali da zbate budalaste vladare. Odbacili su imena koja su im data na rođenju i preuzeli imena velikih bogova i heroja. Najistaknutiji među njima bili su general Agamemnon i njegova ljubavnica Junona, taktički genije. Njih dvoje su privukli programerskog stručnjaka Barbarosu, koji je osmislio kako da sveprisutne uslužne mašine carstva pretvori u neustrašive agresore i podari njihovoj veštačkoj inteligenciji određene ljudske odlike, između ostalog želju za osvajanjem. Potom se ambicioznim pobunjenicima pridružilo još nekoliko ljudi. Ukupno dvadeset zaverenika činilo je srž revolucionarnog pokreta koji je preuzeo vlast nad Starim carstvom.

Posle pobeđe su se nazvali Titanima, prema najdrevnijim grčkim bogovima. Predvođeni vizionarom Tlalokom, njih dvadeset su podelili među sobom vlast nad planetama i narodima, namećući im svoju volju preko Barbarosinih agresivnih mašina koje misle. Osvojili su najveći deo poznate galaksije.

Bilo je grupa koje su pružale otpor, udružujući se na ivicama Starog carstva. Formirale su svoju konfederaciju – Ligu plemenitih – i borile se protiv Dvadeset Titana; posle mnogo krvavih bitaka uspeali su da zadrže slobodu. Zaustavili su širenje Titana i potisnuli ih.

Tlalok se zarekao da će jednog dana pobediti i te autsajdere, ali posle manje od decenije na vlasti ovaj veliki vizionar poginuo

je u tragičnoj nesreći. Tlalokovo mesto vođe preuzeo je general Agamemnon, ali smrt prijatelja i mentora bila je svima mučno upozorenje na smrtnost Titana.

U želji da vladaju vekovima, Agamemnon i njegova ljubavnica Junona odlučili su se za opasan korak. Tražili su da im mozak bude hirurški izvađen iz tela i prenet u rezervoar za očuvanje koji se može montirati na različita mehanička tela. Jedno po jedno – kako su preostali Titani počinjali da osećaju posledice starosti i slabosti – i svi ostali su se postepeno pretvorili u „sajmeke“, mašine s ljudskim umom.

Vreme Titana trajalo je sto godina. Sajmečki uzurpatori vladali su svojim planetama koristeći sve prefinjenije kompjutere i robote da održe red. Ali jednog kobnog dana hedonistički Titan po imenu Kserks, u želji da ima više vremena za svoja zadovoljstva, omogućio je previše pristupa svojoj širokoj mreži veštačke inteligencije.

Razumna kompjuterska mreža preuzela je kontrolu nad čitavom planetom, a ubrzo su to učinile i druge. Raspad se širio brzinom zaraze sa sveta na svet, a kompjuterski „sveum“ dobijao je sve veće razmere i moć. Uzeo je sebi ime Omnijus. Inteligentna i prilagodljiva mreža osvojila je sve planete kojima su dotle vladali Titani, a sajmeći nisu imali vremena čak ni da upozore jedni druge na opasnost.

Omnijus je počeo da uvodi i održava red na sopstveni strogo regulisan način, držeći ponižene sajmeke u čvrstom stisku. Agamemnon i njegovi sadrugovi nekada su vladali imperijom, a sada su postali nevoljne sluge svuda prisutnog sveuma.

U vreme Batlerijskog džihada Omnijus i njegove mašine koje misle držali su u čeličnom stisku sve takozvane Sinhronizovane svetove već punih hiljadu godina.

Čak i tada, grupice slobodnih ljudi opstajale su na periferiji carstva, uzajamno se štiteći, večito trn u oku mašina koje misle. Kad god bi bila napadnuta, Liga plemenitih bi se uspešno odbranila.

Ali mašine su uvek pripremale nove planove.

Kad su ljudi stvorili kompjuter sposoban da prikuplja informacije i uči iz njih, potpisali su smrtnu presudu čovečanstvu.

Sestra Beka Konačna

Salusa sekundus lebdela je nalik na dragoceni medaljon u pustom svemiru, oaza resursa i plodnih polja, mirna i prijatna pred optičkim sensorima. Nažalost, bila je zaražena divljim ljudima.

Robotska flota se približavala glavnom svetu Lige plemenitih. Oklopljeni ratni brodovi načičkani oružjem, neprijatno lepi s prevlakom od blistave legure, ukrašeni antenama i sensorima. Motori na zadnjem kraju bljuvali su čistu vatru, potiskujući brodove do ubrzanja koje bi zdrobilo bilo kakve biološke putnike. Mašinama koje misle nisu potrebni sistemi za održavanje života ili fizička udobnost. U ovom trenutku bile su usmerene na uništavanje ostataka upornog otpora ljudi na divljim spoljašnjim ivicama carstva Sinhronizovanih svetova.

Iz broda u obliku piramide sajmečki general Agamemnon predvodio je napad. Mašine razmišljaju logički i nisu im važne ni slava ni osveta. Ali sa Agamemnonom je bilo drugačije. Potpuno pribran unutar svog rezervoara za očuvanje, njegov ljudski mozak gledao je kako se plan ostvaruje.

Pred njim je glavna flota robotskih ratnih brodova hrlila u sistem naseljen ljudima, brzo nadvladavši posade iznenađenih stražarskih brodova poput lavine iz svemira. Ljudski brodovi su otvarali vatru, branioci su hitali da presretnu nadiruću mašinsku vojsku. Pet stražarskih brodova Lige ispalilo je žestoke plotune, ali većina

projektila bila je prespora da bi pogodila nadolazeću flotu. Šačica robotskih brodova bila je oštećena slučajnim pogocima i eksplodirali su u blescima svetlucave pare baš kao mnogi ljudski brodovi – ne zato što su predstavljali neku osobitu pretnju, nego zato što su im se našli na putu.

Samo je nekoliko udaljenih izviđača uspeo da pošalje upozorenja ka izloženoj Salusi sekundus. Robotski ratni brodovi razneli su unutrašnji krug ljudske odbrane a da nisu ni usporili putovanje ka pravom cilju. Podrhtavajući od naglog usporavanja, flota mašina koje misle stići će do glavnog sveta ubrzo posle signala upozorenja.

Ljudi neće imati vremena da se pripreme.

Robotska flota je bila deset puta brojnija i moćnija od bilo čega što je Omnijus ikad poslao protiv Lige plemenitih. Ljudi su postali nemarni jer se nisu suočili sa usmerenom robotskom agresijom tokom poslednjih stotinak godina nelagodnog hladnog rata. Ali mašine umeju dugo da čekaju, a sada su Agamemnon i preživeli Titani najzad dobili željenu priliku.

U vreme kad su je jata sićušnih mašinskih sondi locirala, Liga je izgradila navodno nepobedivu odbranu protiv mašina koje misle zasnovanu na tehnologiji kologela. Masivna robotska flota čekaće na bezbednoj udaljenosti kad Agamemnon i njegov mali odred sajmecka budu krenuli u misiju, možda samoubilačku, da im otvore vrata.

Agamemnon je uživao u iščekivanju. Nesrećna biološka bića su već podigla uzbunu, pripremala su odbranu... i drhtala od straha. Kroz elektrofluid čija je cirkulacija održavala u životu njegov mozak lišen tela preneo je naređenje sajmečkim udarnim odredima. „Uništite srce ljudskog otpora. Juriš!“

Tokom hiljadu paklenih godina Agamemnon i njegovi Titani bili su primorani da služe kompjuterskom sveumu Omnijusu. Posrćući pod okovima, ambiciozni ali poraženi sajmecci sada su usmerili gnev na Ligu plemenitih. Jednom poražen general nadao se da će moći da se okrene protiv Omnijusa, ali do sada nije imao priliku.

Liga je podigla nove ometačke štitove oko Saluse sekundus. Takva polja mogu da unište prefinjeni kologel kompjutera s veštačkom inteligencijom – ali ljudski um će preživeti prolazak kroz njih. Sajmeci jesu posedovali mehaničke sisteme i zamenljiva robotska tela, ali i dalje su imali ljudski mozak.

Prema tome, proći će neoštećeni kroz zaštitna polja.

Salusa sekundus je ispunila Agamemnonovo vidno polje poput mete na ukrštenim nitima nišana. General je uz ogromnu pažnju do detalja proučavao taktičke projekcije, primenjivao vojne veštine koje je razvijao tokom vekova zajedno sa intuitivnim razumevanjem veštine osvajanja. Njegove sposobnosti nekada su omogućile da samo dvadeset pobunjenika preuzme carstvo... dok nisu sve izgubili zbog Omnijusa.

Pre početka ovog ključnog napada kompjuterski sveum je zahtevao da vrše mnoštvo simulacija, pokušavajući da razvije planove za svaku mogućnost. Agamemnon je, međutim, znao da je uzaludno planirati suviše precizno kad se radi o buntovnim ljudima.

Sada, dok je ogromna robotska ratna flota napadala očekivanu orbitalnu odbranu Lige i brodove oko nje, Agamemnonov um je krenuo dalje, van rezervoara povezanog sa sensorima, i osetio je da je ovaj komandni brod maltene produžetak njegovog davno izgubljenog ljudskog tela. Ugrađeno oružje bilo je deo njega. Gledao je hiljadama očiju, a moćni motori doneli su mu osećanje kao da ponovo ima mišićave noge i da može da trči poput vetra.

„Pripremite se za iskrcavanje. Kad se nosači probiju kroz odbranu Saluse, moramo napasti brzo i žestoko.“ Svestan da će gledači beležiti svaki trenutak bitke kako bi sveum mogao da je kontroliše pošto se flota vrati, dodao je: „Sterilisaćemo ovu prljavu planetu u slavu Omnijusa.“ Agamemnon je usporio spuštanje, a ostali su se prilagodili. „Kserkse, preuzmi vođstvo. Pošalji svoje neosajmeke da privuku na sebe vatru i izvuku ih na otvoreno.“

Kserks je oklevao, kao i uvek. „Hoću li imati tvoju punu podršku dok napredujem?“, požalio se. „Ovo je najopasniji deo...“

Agamemnon ga prekide. „Budi zahvalan što si dobio priliku da se dokažeš. Kreni! Svaka sekunda odlaganja daje više vremena ovim hretgirima.“ To je bio pogrdni izraz koji su inteligentne mašine i njihovi sajmečki lakeji koristili za ljudske štetočine.

Preko komunikatora se začu još jedan glas: robotski operator mašinske flote koja se borila protiv odbrambenih snaga u orbiti oko Saluse. „Čekamo vaš signal, generale Agamemnone. Ljudski otpor je sve jači.“

„Stižemo“, reče Agamemnon. „Kserkse, uradi kako ti je rečeno!“

Kserks, koji je dobro znao kad treba prekinuti protivljenje, nije se više oglašavao. Pozvao je tri neosajmeka, mašine novije generacije s ljudskim umom. Kvartet piramidalnih brodova isključio je podsisteme, a oklopljeni nosači počеше da padaju kroz atmosferu. Nekoliko opasnih trenutaka bili su laka meta, a projektili vazdušne odbrane Lige mogli su da ih pogode. Ali gust materijal štitova nosača apsorbavaće najveći deo udara, pa će ostati čitavi čak i posle pada na periferiju glavnog grada, Zimije, gde se nalaze glavne kule s generatorima štitova.

Liga plemenitih je do sada uspevala da sačuva nepokorno čovečanstvo od Omnijusove organizovane efikasnosti, ali divlja biološka bića ponašala su se neefikasno i često se nisu slagala oko značajnih odluka. Čim Salusa sekundus bude počišćena, nestabilni savez će se raspasti u panici; svaki otpor će nestati.

Ali pre toga Agamemnonovi sajmeći će morati da isključe ometačke štitove. Onda će Salusa biti bespomoćna i prestrašena, spremna za glavnu robotsku flotu koja će zadati smrtonosni udarac poput ogromne mehaničke čizme kod gazi insekta.

Sajmečki vođa doveo je svoj nosač na položaj, spreman da povede drugi talas sa ostatkom flote za istrebljenje. Agamemnon je isključio sve kompjuterske sisteme i pošao za Kserksom naniže. Mozak mu je lebdeo u limbu u rezervoaru za očuvanje. General je bio slep i gluv i nije osećao vrelinu niti žestoke vibracije dok se njegov oklopni nosač obrušavao ka meti koja ništa nije ni slutila.

Inteligentna mašina je zli duh koji je pobegao iz boce.

Barbarosa, *Anatomija jedne pobune*

Kad je mreža senzora na Salusi otkrila dolazak robotske ratne flote, Ksavijer Harkonen je smesta preduzeo korake. Mašine koje misle ponovo su odlučile da testiraju odbranu slobodnog čovečanstva.

Iako je imao čin tercera u Miliciji Saluse – lokalnom, autonomnom ogranku celokupne Armade Lige – Ksavijer je rođen posle poslednjih ozbiljnih okršaja protiv svetova Lige. Poslednja velika bitka odigrala se pre gotovo sto godina. Posle toliko vremena agresivne mašine možda će računati da je ljudska odbrana slaba, ali Ksavijer je bio siguran da će se prevariti.

„Primeru Miče, dobili smo hitno upozorenje i video-snimak od jednog spoljašnjeg izviđača“, rekao je zapovedniku. „Ali poruka se prekinula.“

„Pogledajte koliko ih je!“, jeknu kvinto Bilbi dok je posmatrao slike pristigle sa spoljašnje mreže senzora. Niži oficir je stajao sa ostalim vojnicima kraj nizova instrument-tabli pod zajedničkom kupolom. „Omnijus nikad ranije nije poslao ništa ovakvo.“

Vanibal Mič, oniži ali veoma glasan primeru Milicije Saluse, stajao je u kontrolnom centru odbrambenih snaga planete i mirno slušao informacije. „Naš poslednji izveštaj s periferije star je nekoliko sati, zbog kašnjenja signala. Do sada su sigurno napali stražarske brodove i pokušaću da se primaknu. Neće uspeti, naravno.“ Iako je ovo bilo prvo upozorenje o predstojećoj invaziji, reagovao je kao da je očekivao da će mašine stići baš ovih dana.

Pod svjetlom u kontrolnoj sobi Ksavijerova tamnosmeđa kosa presijavala se odsjajem crvenkastim poput cimeta. On je bio ozbiljan mladić, sklon iskrenosti i da sve gleda crno-belo. Kao pripadnik trećeg komandnog nivoa milicije, tercero Harkonen bio je Mičov zamenik zapovednika lokalnih odbrambenih položaja. Pretpostavljeni su voleli Ksavijera i brzo je napredovao; poštovali su ga i vojnici, jer je bio upravo onaj tip pouzdanog čoveka kojeg će ljudi slediti u boj.

Uprkos ogromnoj veličini i vatrenoj moći robotske flote, prisilio je sebe da se smiri, a onda pokretom zatražio izveštaje od najbližih stražarskih brodova i postavio svemirsku odbrambenu flotu u stanje najviše pripravnosti u bliskoj orbiti. Zapovednici ratnih brodova već su pozvali posadu na borbene položaje čim su čuli hitnu poruku sa sada uništenih izviđačkih brodova.

Oko Ksavijera su automatizovani sistemi brujali od aktivnosti. Dok je slušao zavijanje sirena i žamor naređenja i raporta o stanju, duboko je udahnuo i počeo da određuje prioritete. „Možemo ih zaustaviti“, rekao je. „I zaustavićemo ih.“ Glas mu je imao čvrst ton naređenja, kao da je mnogo stariji nego što jeste i naviknut da se svakog dana bori protiv Omnijusa. Zapravo, ovo će mu biti prvi okršaj proziv mašina koje misle.

Pre više godina roditelji i stariji brat ubijeni su mu u mučkom napadu sajmeke dok su se vraćali sa obilaska porodičnih imanja na Hagalu. Bezdušne mašinske snage uvek su predstavljale opasnost za svetove Lige, ali ljudi i Omnijus decenijama su održavali nesigurni mir.

Na zidu je svetleća mapa sistema Gama Vaiping prikazivala orbitalne lokacije Saluse sekundus i ostalih šest planeta, zajedno s položajem šesnaest patrolnih odreda i nasumično rasutih stražarskih brodova. Kwarto Stef Jang pohitala je da ažurira taktičku projekciju, unoseći nagađanja o položaju nadolazeće robotske flote.

„Pozovite segunda Loderdejl i opozovite sve ratne brodove s periferije. Recite im da napadnu i unište svakog neprijatelja kojeg susretnu“, reče primero Mič i uzdahnu. „Biće potrebno pola dana pri maksimalnom ubrzanju da dovedemo jedinice sa oboda, ali

mašine će dotle možda još uvek pokušavati da se probiju. Možda će naši momci stići da se pokažu.“ Kuarto Jang je izvršila naređenje s lagodnom efikasnošću, poslavši poruku koja će satima putovati do periferije sistema.

Mič klimnu glavom, izvršavajući često uvežbavan redosled postupaka. Pošto su uvek živeli pod senkom pretnje mašina, Milicija Saluse je redovno vežbala za svaki scenario, kao što su činili svi odredi Armade u svakom većem sistemu Lige. „Aktivirajte Holcmanove ometačke štitove oko planete i izdajte upozorenje svim komercijalnim vazдушnim i svemirskim letelicama. Hoću da gradski predajnik štita bude u punoj snazi za deset minuta.“

„To će biti dovoljno da sprži kologel mozak svakoj mašini koja misli“, dobaci Ksavijer s prividnim samopouzdanjem. „Svi smo videli rezultate testova.“ *Samo što ovo nije test.*

Kad neprijatelji stignu do odbrane koju je pripremila Salusa, nadao se da će proceniti da su im gubici preveliki, pa će se povući. Mašine koje misle ne vole da rizikuju.

Zagledao se u svoje ekrane. *Ali baš ih je mnogo.*

Onda je podigao pogled sa svih tih loših vesti. „Primeru Miče, ako su naši podaci o brzini mašinske flote tačni, čak i pri usporavanju, one se kreću skoro jednako brzo kao signal upozorenja koji smo dobili od izviđača.“

„Onda bi trebalo da su već ovde“, odvrati kvinto Vilbi.

Mič je na to smesta reagovao, pokrenuvši punu uzbunu. „Izdajte naređenje za evakuaciju! Otvorite podzemna skloništa.“

„Evakuacija je u toku, ser“, izvesti kuarto Jang nekoliko trenutaka kasnije, dok su joj prsti leteli ažurirajući prikaz. Dotakla je žicu komunikatora na slepoočnici. „Šaljemo potkralju Batleru sve podatke koje imamo.“

Serena je s njim, u sali Parlamenta, shvati Ksavijer, misleći na potkraljevu devetnaestogodišnju kćer. Srce mu se steže od brige za nju, ali nije se usudio da pokaže strah pred saborcima. Sve ima svoje vreme i mesto.

U sebi je video mnoge niti koje je morao da isplete, vršeci svoju dužnost dok je primero Mič zapovedao celokupnom odbranom. „Kuarto Hiri, povedi jednu eskadru i isprati potkralja Batlera, njegovu ćerku i sve poslanike Lige duboko u podzemna skloništa.“

„Trebalo bi da su već krenuli tamo, ser“, odvrati oficir.

Ksavijer mu se kruto osmehnu. „Da li ti veruješ da političari uvek čine ono što je najpametnije?“ Kuarto na to pohita da uradi ono što mu je rečeno.